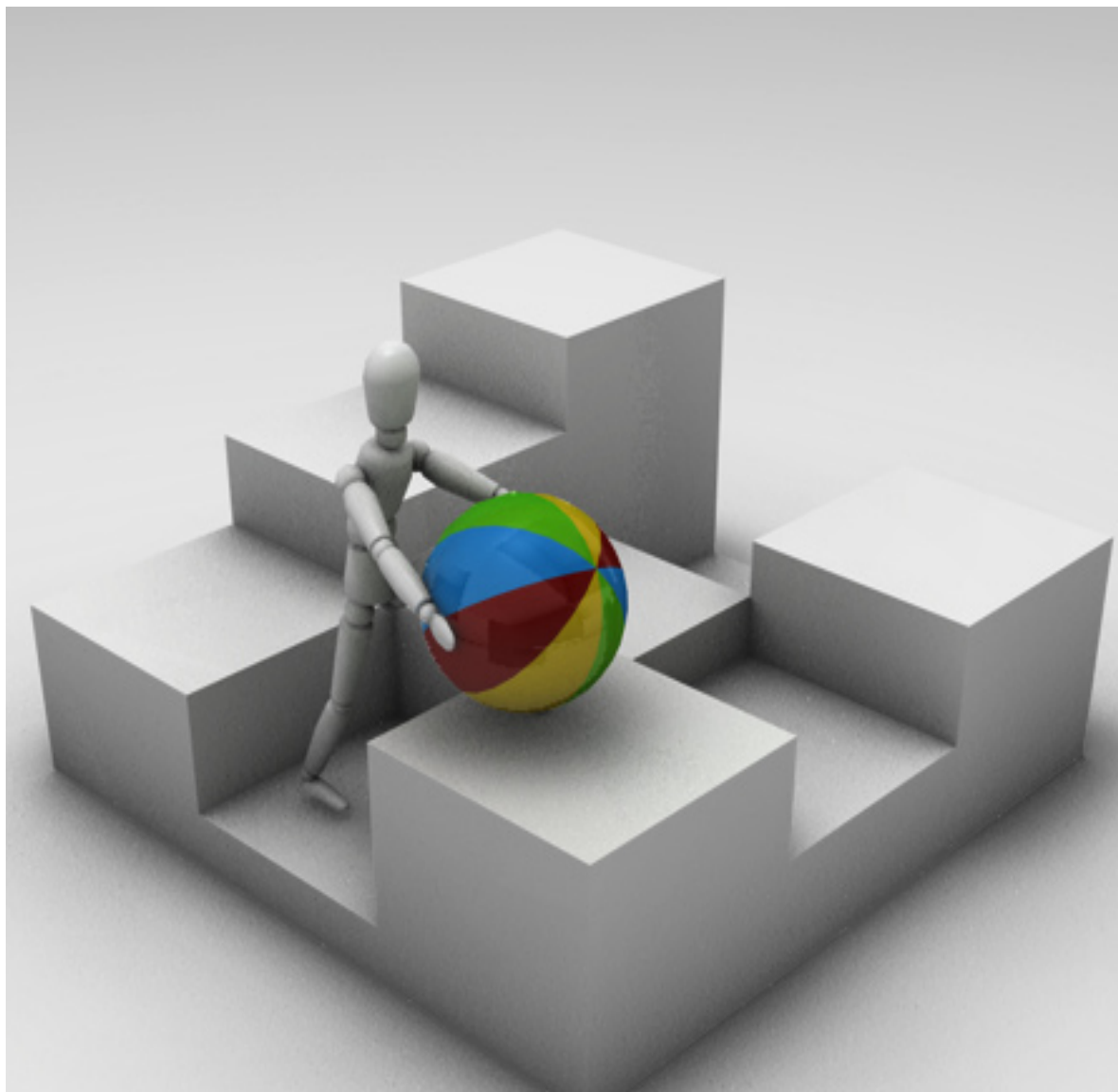

Platform Educatie & Creatieve Sector

Creatief onderwijs manifest

 Creative Learning Lab

 Waag Society

ICT-OFFICE

**Hogeschool voor
de Kunsten Utrecht**

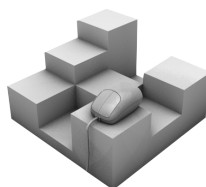

groep educatieve uitgeverijen **uitgeversverbond**

Eigentijds onderwijs met digitale media: de stand van zaken

In 2007 is het Platform Educatie & Creatieve Sector (ECS) opgezet vanuit vijf partijen die betrokken zijn bij de ontwikkeling van het onderwijs. Doel van het Platform ECS is om met alle betrokkenen de oorzaken en oplossingen te identificeren voor de achterblijvende inzet van digitale media in het onderwijs en om met de inzet van digitale media te komen tot praktische oplossingen voor de uitdagingen waarvoor het onderwijs staat.

In 2007 zijn de partners van het Platform ECS tot een aantal bevindingen en aanbevelingen gekomen, die zij, vanuit een gedeeld gevoel van urgentie, in dit manifest willen delen met het onderwijs- en beleidsveld.

Nederland moet innoveren

Nederland moet blijvend innoveren als we op mondiaal niveau in de voorhoede willen blijven opereren. Het is zaak creatieve, flexibel denkende mensen op te leiden, die zich in onze gemedialiseerde maatschappij goed weten te manifesteren. Een belangrijke kiem van het vermogen tot innovatie ligt in het onderwijs. Het is daarom van belang dat onze jeugd wordt opgeleid met eigentijdse onderwijsconcepten waarbinnen ze ook digitale mediale vaardigheden opdoen. Maar het aanbieden van modern multimediaal onderwijs is in het onderwijs niet vanzelfsprekend.

Eigentijds onderwijs

Het onderwijs heeft daarom de afgelopen jaren stevige veranderingen doorgevoerd. En in verschillende onderwijssectoren zijn die veranderingstrajecten nog steeds in volle gang. Veel inspanning is al geleverd, waarvan het resultaat soms nog zichtbaar moet worden. De huidige maatschappelijke discussies over de onderwijsvernieuwingen gaan vooral over ongewenste effecten, zoals afnemende basiskennis en basisvaardigheden.

Uiteindelijk gaat het erom dat onderwijs aansluit bij de leerbehoefte van de leerling én bij de vragen uit de maatschappij. Het leerproces moet voor de jongere zo aantrekkelijk mogelijk zijn. Dat kan door aan te sluiten op zijn denk- en leefwereld. En die wereld is de afgelopen jaren erg veranderd, waardoor nieuwe vormen van geletterdheid zijn ontstaan. Jongeren surfen op de toppen van de nieuwe ontwikkelingen. Ze leren anders, doordat ze dagelijks grote hoeveelheden pluriforme informatie verwerken, maar ook doordat ze kennis opdoen via hun sociale netwerken, die de grenzen van huis, school, stad en land overschrijden. Zij zijn de early adopters van de zogenaamde Web 2.0 ontwikkelingen, die de gebruiker tot producent maakt en sociale structuren via het internet versterkt. Ze staan open voor nieuwe ideeën, mits die ertoe bijdragen dat ze sneller en aantrekkelijker kunnen leren.

Docenten zijn zich daarvan bewust. Zij beseffen dat zij voor deze jongeren nieuwe (didactische) concepten nodig hebben, maar weten de inhoud daarvan vaak nog niet goed te formuleren. Hun vraag is echter sterk bepalend voor de ontwikkeling en het aanbod van nieuwe moderne leermiddelen.

Het integreren van digitale mediavormen met behoud van de inhoudelijke borging van de curricula vereisten is een complex ontwerpvoorbeeld met vele variabelen.

De vraagarticulatie door het onderwijs is daarbij een belangrijke variabele. Versterking van mediawijsheid van docenten is essentieel om de mogelijkheden van digitale media werkelijk te ervaren en om vervolgens een goed gearticuleerde vraag richting de onderwijs-ontwikkelaars te stellen. Docenten maken graag gebruik van de onderwijs-leermiddelen van de educatieve uitgeverijen. Ze vragen bij deze uitgeverijen vaak nog naar traditionele leervormen en methoden. Daarnaast zijn er ook voorlopers die samen met de uitgeverijen materialen voor nieuwe onderwijsconcepten uitproberen.

Echter, door tijdsdruk en krapte in de onderwijsorganisaties ontbreekt het aan een 'sense of urgency' ten aanzien van het wezenlijke karakter van de veranderingen bij leerlingen in hun omgang en behoefte aan het werken met eigentijdse media-uitingen in hun leerprocessen. Daardoor ontstaat voor de uitgeverijen onvoldoende vraag om sneller te innoveren. Versterking van mediawijsheid van docenten is daarom essentieel om de mogelijkheden van digitale media werkelijk te ervaren en om vervolgens een goed gearticuleerde vraag richting de uitgeverijen te stellen.

Creatieve media sector

Domeinexperts van digitale media bevinden zich voor een belangrijk deel in de creatieve media sector. Ook daar wordt veel aan research&development gedaan en er worden good practises ontwikkeld die innovatief zijn en het potentieel van digitale media laten zien. Die aansluiten bij nieuwe vormen van geletterdheid van de huidige generatie leerlingen en daardoor de aantrekkelijkheid van het leren vergroten. Hun vorm van R&D richt zich zowel op het oplossen van problemen uit de onderwijspraktijk als op het verkennen van onontgonnen terrein, waaruit in een later stadium de toepassingsmogelijkheden moeten blijken.

De good practises uit de creatieve media sector belanden echter nog zeer beperkt in het onderwijs. Er vindt onvoldoende opschaling plaats. Dit heeft een aantal oorzaken. Er is onvoldoende aansluiting tussen de creatieve media sector en de uitgeverijen. Zij vormen geen natuurlijk partnership met elkaar om onderzoek, prototyping en commercialisering samen in te vullen.

Deze twee partijen vullen innovatie verschillend in. De creatieve sector heeft geen beperking in haar innovatie, terwijl de uitgeverijen dicht bij de scholen en docenten staan. Ook willen uitgeverijen innovatieve elementen in complete producten onder kunnen brengen. Door samen te werken kunnen uitgeverijen en de creatieve sector vanuit een gezamenlijk concept innovaties voortijdig op elkaar afstemmen.

Niet iedere innovatieve good practise is eenvoudig op te schalen. Vaak komt de good practise voort uit onderzoek naar werkende principes en is deze niet vooraf op schaalbaarheid gericht. Ook is zo'n good practise veelal gebonden aan een of enkele scholen, docenten of kunstenaars, waardoor opschaling afhangt van individuen. Daarnaast vragen scholen naar complete producten terwijl good practises nog vaak in prototype stadium zijn en eerst geschaald moeten worden voordat ze breed toepasbaar zijn. Om goede concepten breed uit te kunnen rollen moet daarbij ook rekening worden gehouden met andere randvoorwaarden voor opschaling, zoals auteursrechten en de mate van benodigde ondersteuning van de scholen.

Er bestaat, samengevat, een kloof tussen prototypes en demonstratieproducten aan de ene kant, en marktklare rendabele uitwerkingen van deze ervaringen tot product aan de andere kant. Een veel voorkomend probleem bij innovaties. Nederland heeft – in tegenstelling tot bijvoorbeeld Amerika – geen sterke traditie om dit gat tussen onderzoek en marktkapitalisatie te financieren.

Innovaties in het onderwijs

Het onderwijs doet er veel aan om, tegen de achtergrond van de omvangrijke onderwijsvernieuwingen, de kwaliteit van het onderwijs te bewaken en te verbeteren. De huidige onderwijsvernieuwing kost scholen veel tijd. Deze vernieuwingen hebben betrekking op alle ins en outs van de school: organisatie, processen, didactiek, gebouwen, inzet van competent personeel, verantwoording afleggen, enz., enz. De vernieuwing van ICT en digitale media is daarbij maar één van de vele veranderingen.

Docenten kunnen hun tijd maar één keer besteden en die tijd zit met name in de primaire taak: het geven van goed onderwijs. Docenten hebben nog geen goed beeld van de leerrendementen van digitale media en nemen daarom niet zomaar afstand van hun huidige leermethoden voordat de nieuwe zich bewezen hebben. Over het algemeen zijn docenten niet in staat om als collectief tot een heldere vraag aan eigentijdse lesmethoden te komen. Individuele docenten kunnen dit wel, maar ze hebben niet de mogelijkheden de vraag te bundelen.

Gordiaanse knoop

Al de hiervoor genoemde factoren maken dat het lijkt of een Gordiaanse knoop is ontstaan:

- Voor jongeren is het gebruik van digitale media vanzelfsprekend;
- Jongeren ontwikkelen hierdoor nieuwe vormen van geletterdheid;
- De huidige onderwijsmethodes sluiten hierop onvoldoende aan;
- Eigentijdse onderwijsvormen die deze nieuwe vormen van geletterdheid wel faciliteren en verder helpen ontwikkelen bevinden zich vaak nog in een goed practise stadium;
- Vanuit het onderwijs vindt geen vraagbundeling plaats naar deze eigentijdse onderwijsvormen;
- Uitgeverijen ontwikkelen onderwijsmethoden in een tempo dat wordt bepaald door de vraag en opnamecapaciteit van het onderwijs;
- In deze situatie is er (dus) geen markt voor de good practises en vindt geen opschaling plaats;
- Het lukt eigentijds multimediaal onderwijsmethoden dus niet om een structurele plek in het onderwijs te veroveren;
- Het onderwijs kan geholpen worden met het ontwarren van deze knoop wanneer de betrokken partijen erin slagen om elkaar goed te begrijpen

Platform Educatie & Creatieve Sector

Om deze samenwerking te initiëren is het Platform Educatie & Creatieve Sector (Platform ECS) opgericht. Het Platform ECS stelt zich ten doel om door de verbinding van de creatieve sector en het bedrijfsleven te komen tot praktische oplossingen voor concrete innovatie vraagstukken uit de onderwijspraktijk, om innovatiebelemmeringen scherp in beeld te brengen en waar nodig te interveniëren en te agenderen.

Aanbevelingen

Het Platform ECS heeft ten aanzien van de hierboven geformuleerde situatie de volgende aanbevelingen ten aanzien van het te voeren beleid op de ontwikkeling van duurzaam, eigentijds onderwijs met een passende plek voor digitale media:

vraagarticulatie bij scholen

- o Het is van groot belang dat scholen begeleid worden in de omslag van aanbodmarkt naar vraagmarkt in leermiddelen om te komen tot goede op innovatie-gerichte vraagstellingen.
- o Zorg dat er tijd en ruimte is in de onderwijsinstelling om te innoveren vanuit de onderwijsinstelling zelf.

nascholing tav mediawijsheid docenten

- o Vergroot de kennis en bekendheid van digitale media en bijbehorende didactische modellen bij docenten en besturen. Deze professionalisering is niet alleen een voorwaardelijke schakel, maar draagt ook bij aan de aantrekkelijkheid van de beroepsgroep voor de arbeidsmarkt (terugdringing lerarentekort) en de aantrekkelijkheid van het onderwijs voor leerlingen (terugdringing schooluitval).

onderzoek naar leerrendementen digitale media

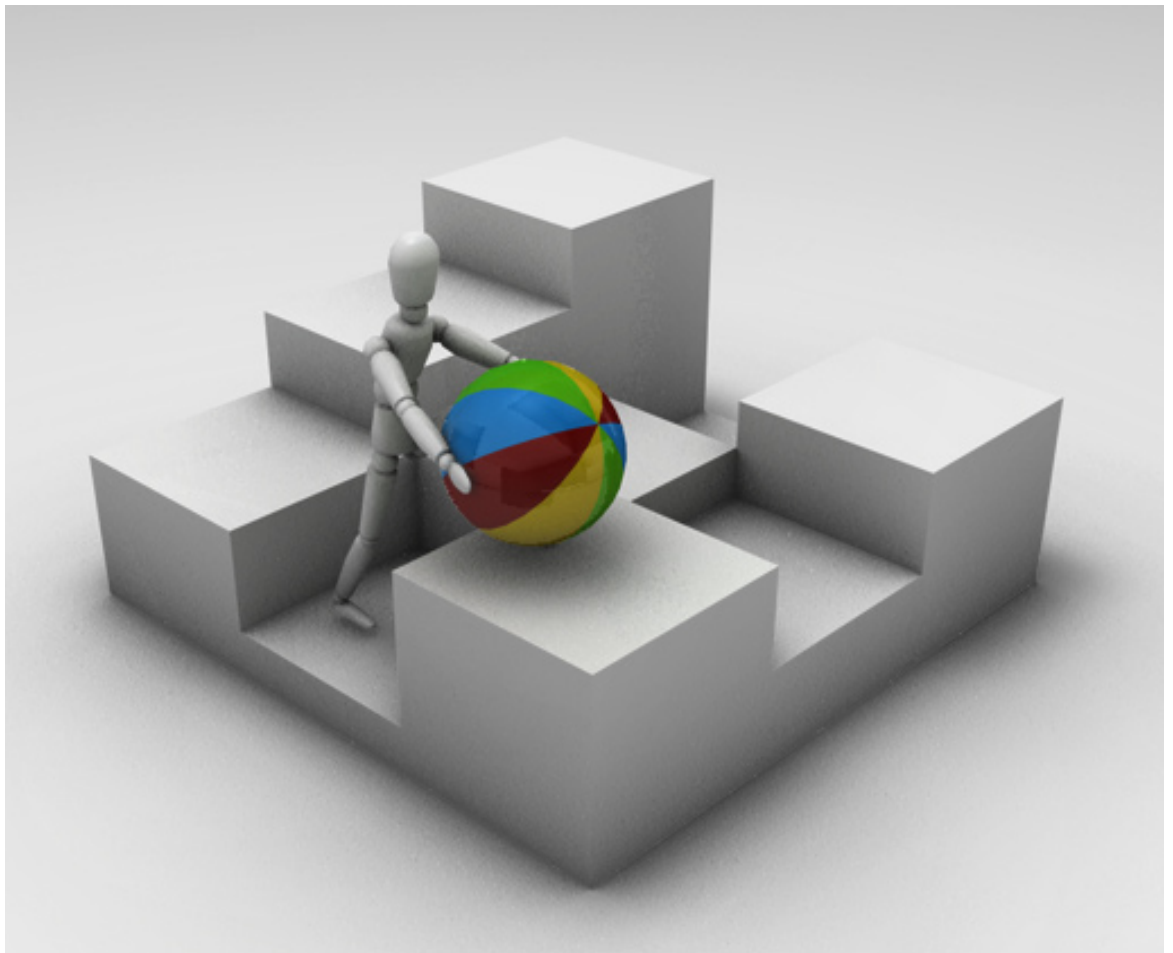
- o Laat effect en rendement zien van digitale media in het onderwijs
- o Positieve rendementen in het onderwijs van nieuwe innovatieve producten zal docenten en PABO studenten overtuigen en een sterk leereffect met zich mee brengen.

ondersteun de R&D positie van creatieve ontwikkelaars samen met die van het onderwijs, uitgeverijen en ict-bedrijven

- o Deels op basis van problemen uit het onderwijs
- o Deels op basis van bestaande curriculuminhouden
- o Deels vrije innovatie en verkenning
- o Door het stimuleren/belonen van early-adopters
- o Door inzichtelijk maken van randvoorwaarden voor opschaling

ondersteunen van samenwerking tussen creatieve instellingen, uitgeverijen en ICT bedrijven

- o Borgen duurzame samenwerking en innovatie en gezamenlijk komen tot innovatie

Vervolg

Gezien de urgentie en omvang van de aanbevelingen, is het belangrijk dat nog meer partijen de krachten bundelen. Veel partijen (scholen, koepelorganisaties, overheid, enz.) kunnen en moeten een bijdrage leveren. Het Platform ECS zal daarom dit thema voortdurend bij deze partijen onder de aandacht brengen en blijven zoeken naar manieren om door samenwerking en het juiste beleid het onderwijs te ondersteunen in het op een passende manier integreren van digitale media in de schoolpraktijk.

Het Platform Educatie & Creatieve Sector is een initiatief van Waag Society, de Groep Educatieve Uitgeverijen, de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, Kennisnet en ICT~Office.

Het Platform wordt mede gefinancierd door de Creative Challenge Call. Blijf op de hoogte van het vervolg van PLECS. Schrijf je in voor de nieuwsbrief op **www.plecs.nl**.

